

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

Sv
per
fol
301

SOCIALMEDICIN • MILJÖFRÅGOR • HANDIKAPP

Tidskrift för
Riksförbundet för
hjärt- och lungsjuka

Sven O. Bergkvist har varit och tittat på hur Halliwicksimningen går till. Den ger handikappade både fysisk och psykisk säkerhet, säger han
Sid 12—14

Nu närmar sig den tid då allt fler vill ut på landet. De som är kvar i staden får söka tröst i naturskildrarnas berättelser
Sid 5—7

Höjda avgifter inom sjukvården
Se sid 16

Dokumentnovell av Gunnar Nilsson
Sid 18—19

nr 4 1975
april
pris 3:—

Spaniens öar om och om igen.

Varför reser så många alltid tillbaka till Kanarieöarna och Balearerna? Så frågar bara den, som ännu har några ljuvliga öar på kartan kvar att uppleva!

Man längtar så olika, men vad din trängtan än står till så ska du vara övertygad om att det finns här nere, på "de lyckliga öarna". Varje ö har sin egenart, sina specialiteter och något visst ifråga om sevärdheter eller upplevelser.

Kanarieöarna

är de sydligaste spanska öarna — av en nådig försyn utkastade i Atlanten i jämnhöjd med Afrikakusten. Gran Canaria är ett lika vanligt resmål som skärgårdsöarna hemmavid och knappast dyrare att semestra på . . . Men en stor skillnad är det både på vatten och klimat. Solen är pålitlig i Södern. För inte så länge sedan var Kanarie-

öarna förbehållna resenärer med späckade plånböcker. Nu underbjuder resebyråerna varann och praktiskt taget vem som vill kan komma hit och tina upp sig och ha det bra. Kanarieöarna är frihandelsområde och allt är förvånansvärt billigt.

Det vore synd att bara fara hit för att

bada. Här finns så mycket att titta på och njuta av.

Höga berg, tropiska, blomstrande da-

lar, het, torr öken, små pittoreska fiskerbyar. Sydkusten en enda mjuk och vänlig badstrand, bokstavligen skapad för turism ur mark som tidigare varit plantager. Här är allt tillrättat för gästernas bekvämlighet.

Balearerna

Mallorca, Menorca, Ibiza är pärlorna i Medelhavet. Vinter finns inte här, somrarna är aldrig för varma. Den som vill leva det glada livet och låta lata dagar övergå i festliga nätter stannar i Palma, huvudstaden på Mallorca.

Men här finns så oändligt många andra sätt att fira semester! Badsemester med god mat och måttligt nöjesliv bjuder alla tre öarna.

Tala med resebyrån, och boka snart! Det här är eftersökta semester mål! Utförligare upplysningar kan du hämta på resebyrån eller får du om du skickar in kupongen.

Sänd kupongen till: **Spanska Statens Turistbyrå, Sveavägen 35, 111 34 Stockholm,** eller ring **08/11 90 20/30**

Sätt kryss för det ni vill veta mer om.

☐ Bad i Spanien	☐ Provinser
☐ Spaniens öar	☐ Kultur
☐ Jakt, fiske	☐ Golf

Skriv här om ni har andra önskemål

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Spanien

-det är ett som är säkert

Status

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

nr 4/1975 årgång 38

Ansvarig utgivare: **Albert Fredin**
Redaktör: **Erik Ransemar**

Förbundskansli:

David Bagares Gata 3, 1 tr, Sthlm
Postadress: Box 3196,
103 63 Stockholm
Telefon: 08/23 15 30
Postgiro: 95 00 11 - 7

Tryckeri:

Axlings Tryckeri AB,
Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 25:—, medlemspren. 10:—

Innehåll:

Probs	4
Ut på landsbygden. Rune M Lindgren skriver om naturskildringen	5
Det bulgariska livselixiret. Om professorn som lanserade yoghurten	8
Sverige ett invandrarland. Regeringens förslag om den framtida invandrapolitiken ..	10
I vattnet är vi jämlika. Ett reportage av Sven O. och Pia Bergkvist om Halliwick- simningen	12
Patientavgiften höjs till 15 kr. Stat och landsting har kommit överens om höjda avgifter inom sjukvården	16
Status bildkruss	17
Dokumentnovell av Gunnar Nilsson	18
RHL-information	20
Utredning krävs om hjärtsjukdomar	22

Omslagsteckning:

Elsie-Britt Stenqvist

Foto sid 10: Mark Markefelt

Teckningar sid 5—7:

Elsie-Britt Stenqvist

Smällare finns det icke behov av

Det är alltid en styrka för ett organisationsliv att ha initiativrika och slagkraftiga lokala föreningar. Verksamheten kan inte bli kontinuerlig i ett stort förbund om inte de lokala föreningarna för ut de initiativ som förs fram från centralt håll.

RHL:s lokalorganisation i Göteborg kan tas som ett gott exempel. Där har man speciellt tagit upp frågan om smällarna. Genom sin aktivitet har man fått stöd från en mängd håll. Med en brett upplagd informationskampanj under ett par veckor kring påsk gick man ut till allmänheten med faktablad och annonser mot påsksmällandet. I första hand riktades kampanjen till skolorna. Målet var att skolorna skulle ta upp frågan minst någon timma. Men man vände sig också till föräldrarna.

I kampanjen fick man med sig hälsovårdsnämnderna, fritidsförvaltningarna, skolförvaltningarna, Föreningen Hem och Skola, djurskyddsföreningen, försäkringsbolag, detaljhandlare m fl.

Det stora problemet med smällarna — som ju inte enbart är ett påsksmällarproblem — är inte skador efter olyckshändelser med smällarna. Det är istället effekterna av smällarna, störningseffekterna som experterna säger. Speciellt allvarliga är dessa effekter för hjärt- och lungsjuka och äldre. Men det är inte bara människor som störs. Många djur får olika typer av reaktioner i samband med smällarna, t ex ökad aggressivitet.

Så länge som det går att fritt köpa smällarna oavsett ålder, så länge måste kampanjer av det här slaget igångsättas. Det krav som vi reser från vårt förbund är emellertid ett totalförbud mot smällare. Något allvarligt intrång i den personliga friheten skulle inte ett sådant förbud medföra. Vi har svårt tänka oss att någon kan tala om att ett sådant förbud skulle inskränka någons frihet.

Idag gäller en begränsning för inköp av smällare vid 15-årsgränsen. Det förbudet är illusoriskt. Ännu har ingen t ex åtalats för att ha inköpt smällare — s k knallangning — till minderåriga. Någon sådan lag finns inte trots att det finns en begränsning av inköpsåldern.

Även om åldersgränsen blir 18 år för rätt till inköp av smällare blir alltså effekten lika med noll. Det är alltså i tillverkningsledet som spärren måste in. Tillverkarna försvarar sig med att det blir tillverkning av hemmagjorda smällare om det inte får säljas några i affärerna. Då skulle skadorna bli värre.

Det är ett argument som naturligtvis måste diskuteras allvarligt. Men något tungt argument kan det inte vara. Skador kan aldrig vägas mot varandra. Skador av det slaget kan däremot motarbetas bättre än det slags skador som nu uppstår.

ERIK RANSEMAR

Probs

650 000
arbetar deltid
och tjänar
ca 14:50/tim

Drygt 650 000 människor arbetar deltid, dvs. de har en arbetstid på mindre än 35 timmar i veckan. De allra flesta (600 000) är kvinnor. Delegationen för jämställdhet mellan män och kvinnor utreder fn de deltidsarbetandes villkor. Hela utredningen kommer att ligga färdig till sommaren och förutom delegationens analys och förslag innehålla rapporter från statistiska centralbyråerna och socialforskningsinstitutet. Delegationen har lämnat en delrapport som bygger på intervjuer med ett urval på 5 351 deltidsarbetande. Av den framgår bl a följande.

460 000 (70 procent) av de deltidsarbetande finns inom följande fem yrkesområden: kontorsarbete, städning, husligt arbete, hälso- och sjukvårdsarbete, affärsbiträden.

Av de drygt 150 000 människor som arbetar med fastighetsskötsel och städning är nästan 2/3-delar deltidsarbetande. Över 40 procent av alla affärsbiträden och av alla i husliga yrken, knappt 40 procent av alla i hälso- och sjukvården och en knapp fjärdedel av alla i kontorsyrken arbetar deltid.

Bara 2,4 procent (56 200) av alla sysselsatta män arbetar deltid mot 36,6 procent av alla sysselsatta kvinnor. I åldersgruppen 25—44 år finns bara 8 000 deltidsarbetande män (290 000 kvinnor).

51 procent av de deltidsanställda kvinnorna är fackligt organiserade.

170 000 kvinnor arbetar mindre än 18

timmar per vecka, vilket innebär att de går miste om åtminstone någon av de sociala förmåner som normalt följer med förvärvsarbete. Bara 21,7 procent av dem är fackligt organiserade.

Medeltimförtjänsten för deltidsanställda kvinnor är 14,50 kr. 87 000 av dem tjänar under 10 kr i timmen.

Över hälften av de oorganiserade (145 000) har inkomster under 13 kronor i timmen mot knappt 30 procent (86 000) av de organiserade.

Fint
verksamhetsår
i Eksjö
med 63 nya
medlemmar

Hjärt- och lungsjukas förening i Nässjö/Eksjö kan se tillbaka på ett fint verksamhetsår med en medlemsökning på 63 medlemmar under år 1974. Sammanlagda antalet är nu 165.

Till ordförande omvaldes Edvin Karlsson, nyvald sekreterare blev Gertrud Johanness, kassör Sven Johansson, Nils Jönsson vice ordförande, Ingmar Törnqvist vice sekreterare samt Margareta Hansson och Karin Andersson. Studieorganisator är Margareta Hansson. Vidare valdes en rad olika kommittéer och ombud utsågs. Slutligen avtackades den avgående sekreteraren Hilding Nilsson med en bokgåva.

Aktiva
medlemmar
i Jönköping
sålde 1 600 ex
av Status Jul

Jönköpingsortens Konvalescentförening Hjärt- och Lungsjuka hade årsmöte i februari.

En duktig Status-försäljare i Jönköping är Hartvig Svensson. Han sålde hela 650 ex av Status Jul i fjol.

Av verksamhetsberättelsen framgick att medlemsantalet vid årets slut var 226. 27 nya medlemmar hade tillförts under året. Kassan hade balanserat på kronor 13 525:—. Åtta protokollförda möten, en sommarutflykt och en lucia- och julfest. Föreningen har varit inbjuden och deltagit i ett flertal kurser och konferenser. Cirkelverksamheten har varit livligare än tidigare. Föreningen har också haft speciell kontaktverksamhet under 1974.

Duktiga medlemmar har sålt 8 600 lotter och 1 600 Status Jul. Besöksantalet på mötena har varit mellan 40—60. Underhållning i någon form har förekommit på varje möte, förutom föreningens interna frågor.

Styrelsen som består av sju ledamöter omvaldes, förutom en som avböjt återval. Den består nu av Sigfrid Nyström ord., Gustav Englund kassör, Ann-Britt Svensson sekreterare, Folke Lindberg, Ingvar Lusth, Henry Wenneby och Oscar Liljengren.

Gustav Englund

**Bryt
rökvanan**

Betald annonsplats

Ut på landsbygden

Rune M. Lindgren skriver om naturskildringen

"Ut på Landsbygden, hvar man ser, syns grönt och wederqwicker ögonen", skrev redan Linné. "Hwad kan vara större nöje än att gå i löfskogar, wid stilla stränder i hwilka den omliggande världen, himel och jord speglas, spassera på ängar, bland åckerfält, ligga i dalar och sola sig..."

Långt senare under krisernas svenska trettital, då många av arbetardiktens realister sökte sig till lantliga syrentorp, formulerade sig t ex Gunnar Ekelöf lika grönavägenromantiskt som någonsin de sista dagarnas heliga; han skrev om det naturens lugn som var "en evig konstant" i det häftigt föränderliga.

I dag möter vi inte längre Linnés pastorala idyller. Vårt levande landskap är däremot, här och var, en

vrångbild av vad det kunde vara. Kalavverkningarna, "föryngringsytorna" som det lite förledande heter, går som en ny häftig farsot genom detta landskap.

Fortfarande finns, naturligtvis, här och var ett idyllens Sverige, sådan denna idyll en gång beskrevs av Harry Martinson i "Kväll i inlandet":

Tyst gåtan speglas. Den spinner afton i stillnad säv.

Här finns en skirhet som ingen märker i grässets väv.

Tyst boskap stirrar med gröna ögon. Den vandrar kvällslugn till vattnet ned. Och insjön håller till alla munnar sin jättesked.

Gunnar Brusewitz har alltså fortfarande aktuella svenska verkligheter som förebild när han — så sker t ex

i "Sjö. Anteckningar från en strand" (W&W 1972) — berättar om "stilla sommarkvällar då korna står till buken ute i sjön och svalkar sig och svalorna snappar insekter över den blanka vattenytan".

Men hur länge än? Barbro Soller beskriver ju också en aktuell svensk verklighet när hon i "Nya Lort-Sverige" berättar om en å som vid källan "kommer farande frisk och klar genom lövsalar och näktergalssång men som vid sitt utlopp är ett trögflytande, colibemängt, förgiftat, illaluktande vattendrag".

Gunnar Brusewitz är en sen linnean i vår litteratur. I likhet med Linné har han "flyttat sin blick från ateliern mitt ut i solljuset". Han är en ordens akvarellist, men också en mästarelig naturberättare i bild — som vet, liksom Henry David Thoreau på sin tid, att "mycket viktigare än det som är nytt just nu är det som aldrig blir gam-

malt". Alf Henriksson, dagsversmärket H i DN, har fö variererat den utsagan så här:

Tänk, det enda som aldrig blir gammalt är sådant som alltid har hänt. Det enda som aldrig känns tjatigt är sånt som man alltid har känt.

Varje vår är ständigt ny. De gröna rikena omkring oss, upplevelserna i naturen, blir aldrig gamla.

Men Brusewitz vet: "Det finns fåglar och blommor som sockrats till pekoral av vykortsfabrikanter, konfektlocks-teknare och skyltfönsterdekoratörer. Domherren skulle vara mycket vackrare om den fått vara i fred.". Själv bekänner han följdriktigt: "Skönhet som garanteras av resehandböcker gör mig ofelbart obstinat". I ödsliga "lomsjöar med sina nakna stränder och lite svårmodiga stämning" möter han sitt Sverige. Brusewitz' Sverige möter vi bokstavligt talat i helbild i "Fyra årstider" (W&W, 1970). Det är en samlad utgåva av hans fyra årstidsdagböcker: Vårdagbok, Somrardagbok, Höstdagbok, Vinterdagbok.

Naturskildrarens främsta dygd, påpekar Brusewitz i "Skissbok. Anteck-

ningar från svensk natur" (W&W, 1970) är att i alla lägen visa sig osentimental. Att bli betraktad som naturromantiker är avgjort värre än att betraktas som kommersiell porrförfattare, hembygdsskildrare eller pekoralist. Brusewitz är osentimentalt iakttagande, sakligt och kyligt observant —men har också "hänryckta ögon", lyrisk fantasi, i sann linneansk anda.

Han vet.

"Träden swinga sina löf och göra ett angenämt sus" — för den som har tid att se!

"Foglarna instämma med allahanda härliga sånger" — för den som har tid att höra!

Och "han motte wara en sten som af alt sådant eij skulle wederqwickas"!

"Skog. Anteckningar från en glänta" (W&W, 1974) heter Brusewitz senaste bok.

Idag har, skriver Brusewitz, folkvissans skog, ersatts med en rationaliserad "gagnvirkesproduktion" — det senare är en term ur skogsbruksjargongen.

Till och med den högmodernt utrustade skogsarbetaren, med sin blixtrande plasthjälp, sina plexiglasögon och sin orangefärgade motorsåg kan

idag upplevas som en anakronism. Skogsbruk idag, påminner han, är ofta detsamma som kalhyggen där dinosaurusliknande avverkningsmaskiner stånkar sig fram i silhuett mot himmelen.

Iakttagelsen stämmer — och de trista följd effekterna är kända. Stordrivningarna, det handlar till skilda delar om rena rama överavverkningen, ett nytt baggböleri, är inte bra för vår levande natur.

Brusewitz' "Skog. Anteckningar..." är dock primärt ingen debattbok. Det är bara en personlig redovisning av många års upplevelser i skogar av olika slag. Men det är mycket nog. Det är viktigt att komma ihåg: Vi som lever nu torde sannolikt tillhöra den sista generation som direkt kunnat uppleva bondesamhällets grepp om bygdens skog. Minnesteckningar av det här slaget bevarar det förflutna åt oss.

"Skog. Anteckningar från en glänta" är en rätt underbar bok.

I text och bild.

Det är också en viktigt påminnande bok.

Men hur är det nu? Är det så, som Brusewitz själv sagt vid något tillfälle, att "den som envisas med att skildra natur och fördjupa sig i de problem som rör människans ekologi a priori räknas till de konstnärliga minoriteterna"? Harry Martinson har ju också hävdats ungefär det. Naturskildringen, menar Martinson, "räknas till de slags skrivalster som är utsatta för en viss förföljelse". Sven Rosendahl har spått på: "Varje gång jag kommer ut med en naturbok sjunker jag ett steg som romanförfattare. I vårt land är det inte litterärt att skriva om natur. Naturskildringen anses inte som konst — möjligen kan den ha sitt berättigande som bredvidläsningsbok för grundskolans naturkunskapsundervisning". Männe, säger Rosendahl, naturskildringen alls ska belysas i en kommande litteraturhistoria? Vem sätter sig till en början ner och går igenom den i en översikt? En översikt som inte koxar sig blind på sånt som

Med RHL
för
rökfria
sammanträden

ornitologisk eller botanisk fakticitet? Och där äntligen ingen vidskeplig mannamån övas mellan denna grupp diktare och andra grupper inom vår nutida prosa?"

Brusewitz, Martinson, Rosendahls påståendesatser och frågor må tv stå öppna. Birger Christofferson har fö, den förtjänar påpekas, inlett något av en systematisk genomgång av naturskildringen som genre, med pionjärverket "Författarnas naturlära. Svenska naturskildrare i ord och bild" (Cavefors, 1973).

Mer bestämt kan vi hävda:

Naturskildringen är en rik och vital genre i vår litteratur. Vi har, parentetiskt sagt, en naturskildring av avsevärd bredd också i den samtida illustrativa konsten! Gunnar Brusewitz — vars författarskap vi här aktualiserat — är en av den svenska naturskildringens finaste företrädare, i såväl text som bild. ■

Teckningar av

Else-Britt Stenqvist

Smart folk flyger med rabatt.

Ju längre Du flyger i Sverige desto billigare blir det. Och utnyttjar man någon av rabatterna blir det förstås ännu billigare. Du kan flyga med 50% eller 25% rabatt på baspriset, med ungdoms-, familje- eller veckoslutsrabatterna. Vi har också rabatter för barn och för pensionärer. Fråga resebyrån nästa gång du skall resa.

Professor Ilja Metjnikov

Det bulgariska livselexiret

Om professorn som lanserade yoghurten

En rysk-judisk professor och nobelpristagare, Ilja Metjnikov, trodde att han i yoghurten hade funnit ett hälso- och förnygringsmedel av yppersta slag.

Fullt så märkvärdigt var nu inte surmjölken i fråga, men den betraktas dock fortfarande av bakteriologer, näringsfysiologer m fl som både ett nyttigt näringsämne och en god bekämpare av icke önskvärda bakterier i tarmfloran.

Yoghurt med smaktillsatser bör man dock undvika. Ren och oförfalskad skall den vara, framhåller STURE WAHLSTRÖM i denna artikel om det bulgariska livselexiret.

Livselixiret är funnet! Var och en kan bli lika gammal som Metusalem.

Vad hade skett? Hade vänliga gudar och gudinnor nedstigit till jorden? Var det någon ättling till de gamla alkemisterna som i sina mortlar och deglar funnit lösningen på livets gåta?

Nej, men en rysk-judisk vetenskapsman, Ilja Metjnikov, hade genom att undersöka mjölksyrans verkningar på tarmens bakterieflora samt mekanismen vid inflammationsprocesser kommit fram till den övertygelsen, att surmjölk, och i synnerhet bulgarisk sådan — yoghurt — faktiskt kunde betraktas som ett slags livselexir.

Metjnikov var zoolog och bakteriolog och tilldelades 1908 års nobelpris tillsammans med den tyska läkaren Paul

Erich. Han fick dock inte priset för sina rön beträffande surmjölken utan för sin upptäckt av de vita blodkropparnas förmåga att upptaga främmande kroppar och bakterier samt förstöra de senare.

Metjnikov var, som redan nämnts, rysk jude, och både judar och ryssar är som bekant surmjölksälskare av rang. Redan i tidigaste ungdomen hade Metjnikov börjat fundera över de många vittnesbörden om surmjölks stora närings- och hälsovärde — ja, det hade ju till och med på en del håll hävdats att på visst sätt beredd surmjölk kunde verka klart livsförlängande. Kirgiser, tartarer och kalmucker hade i århundraden druckit sin kumyss (jäst stomjolk), och självaste

Alexander von Humboldt hade på sin tid uttalat sig synnerligen uppskattande om denna och liknande mjölkdrycker, som han under sina forskningsresor österut blivit bjuden på av både furstar och vanligt enkelt folk.

Hundratals orter analyserade

Sätten att använda mjölk har alltid varit mycket olika i öst och väst. I Främre Orienten och på Balkan gör man av ko-, get- och fårmjolk airan, kaimak, kefir, yoghurt osv, och det var just den sistnämnda som Metjnikov stannade för efter att i årtal ha experimenterat med olika mjölkblandningar och analyserat hundratals arter av mjölksyrabildande bakterier.

I den bulgariska yoghurtens vilda bakteriflora utvalde och renodlade han vissa arter som han fann lämpliga dels med hänsyn till deras förmåga att producera syra och dels med tanke på att ge mjölken angenämast möjliga smak.

Den slutliga renkulturen, som fick namnet Maya-ferment, framställdes snart fabriksmässigt enligt Metjnikovs anvisningar. För bekvämlighets skull framställdes fermentet vanligtvis i form av tabletter, som beretts genom sammanpressning av levande renkulturer och mjölksocker. Tabletterna var antingen avsedda för direkt intagning efter varje måltid eller också för hemberedning av Yoghurt.

Hälsoprofeter av alla de slag — och naturligtvis allra mest vegetariskt inriktade sådana — skrev högvis med böcker och broschyrer, gav ut tidskrifter, startade hälsoinstitut osv. Allt yoghurtinspirerat.

156 år gammal

Metjnikovs skrifter översattes, förvanskades, förfalskades och blandades samman med enklare profeters skrivelser i en grad som kunnat göra to m en Barnum grön av avund. På många håll hamnade man i rena yoghurt-hysterin.

Och undra på det, förresten. I Bulgarien, Turkiet, Kaukasus och på många andra håll i Östeuropa och Ryssland hade man ju sedan länge kunnat skritya med massor av kärnfriska gubbar och gummor, som var hundra år gamla eller mer. Ja, det har ju ända in i vår tid talats om både 150- och 160-åringar, men moderna åldersforskare hävdar i dag bestämt att ingen människa blir mer än högst 111 år gammal. Två undantag känner man till, en kanadensare som blev 113 år och en amerikan som blev 112. Alla andra uppgifter är, säger man, lögn och förbannad dikt.

Så sent som 1967 påstods emellertid nära hundra medborgare i Sovjetunionen vara mellan 120 och 156 år gamla! Någon tillförlitlig dokumentation har man dock inte kunnat framlägga. Yoghurten har emellertid nästan alltid varit med i bilden när kärnfolk av den här sorten presenterats.

Själv blev han 71 år

I Stockholm och på andra håll — huvudsakligast i Mellan- och Sydsverige — dracks det under några år väldiga mängder yoghurt och äts ännu mer yoghurttabletter. Norrlänningarna lät sig knappast bekomma; de nöjde sig med vanlig sur- eller sk "puttermjolk", och det gör de i stor utsträckning fortfarande.

Men hur gick det för professor Metjnikov själv? Var han måhända ett under av hälsa och kraft? Såg han ut som en första klassens frisksportare? Blev han hundra år?

På samtliga dessa frågor måste svaret tyvärr bli nej. Metjnikovs hälsa var aldrig särskilt stark, och vad utseendet beträffar så liknade han tusentals andra professorer: han hade stort skägg, bar tjocka glasögon och lär ha varit mycket tankspridd.

Han drack visserligen Yoghurt — ty han var ju heligt övertygad om dess stimulerande verkan på tjocktarmen — men icke desto mindre uppges han ha

lidit av praktiskt taget alla de vanliga ålderskrämporna. Han dog 1916 i en ålder av 71 år.

Ett mycket framstående och ytterligt mångsidig vetenskapsman var han emellertid.

Kan ätas med kniv och gaffel

I Balkanländerna — och då främst i Bulgarien — bereds yoghurten av oskummad mjölk, som först inkokats till ca en tredjedel. Så beredd liknar yoghurten närmast en pudding och kan ätas lika bra med kniv och gaffel som med sked.

Sådan yoghurt är dock lite för basant för svensk smak. Man avstår därför från inkokningen enligt originalreceptet och får härigenom en mera lättflytande produkt. Mjölken indunstas till halva volymen och tillsätts en bakteriekultur.

Ren, syrlig lukt och smak

Flertalet bakteriologer och näringsfysiologer m fl hyser fortfarande den åsikten att yoghurt är nyttig både som näringsämne och som bekämpare av icke önskvärda bakterier i tarmfloran. Men någon övertro på yoghurt är det inte längre fråga om.

Numera säljs som bekant yoghurt med olika smaktillsatser — hallon, jordgubb, blåbär osv — men då är det ju knappast längre tal om äkta vara.

Riktig yoghurt skall ha en ren, syrlig lukt och smak. Den skall ej avskilja vassla och fettet bör endast avsätta sig i en mindre mängd på ytan. ■

Pristagare

bildkrävs nr 2, 1975

1:a pris 25 kr Gun Bengtsson, Pl 2115, 280 22 Vittsjö

2:a pris 10 kr Sven Dimander, Drottninggatan 47 C, 961 00 Boden

3:e pris 5 kr Ernst Westling, Vetegatan 21, 271 00 Ystad

Ett tryggt stöd i en svår stund

Stockholms

ELDBEGÅNGELSEFÖRENING

Ombesörjer både eldbegängelse- och jordbegravningar. Utan enskilt vinstintresse.

Huvudkontor: Sveavägen 116 vid Odengatan 15 16 60
Söder: Ringvägen 127 40 58 59 eller 40 58 76
Folkungagatan 104 (vid Renstiernasgatan) 43 66 17

Kungsholmen: Hantverkarg 28 96 26 25
(AB Öhmans begr.byrå) 53 33 75
Östermalm: Valhallav. 143 63 40 61
Handen: Källv. 20 B 777 22 10
Märsta: Ombud. Stationsg. 3 0760/150 90

Sollentuna: Sollentunav 118 96 26 25
Hägersten: Blommensbergsv 127
vid Hägerstensv. 18 65 00
Järfälla: Ombud fru G. Hahn 0758/108 00
Göteborg: Chalmersg. 21 031/20 21 30

Rådgivning och dödsfallsanmälan efter kontorstid 08/51 91 00

TÄNK PÅ

HJÄRT- OCH LUNGSJUKAS

BLOMSTERFOND

◇

POSTGIRO 95 00 11 - 7

BANKGIRO 573-4090

Motiv från Åmot i Gästrikland.

Sverige ett invandrarland

Regeringen föreslår ny invandrar- och minoritetspolitik

Invandrar- och minoritetspolitiken bör syfta till att skapa jämlikhet mellan invandrare och den övriga befolkningen. Invandrarerna och de språkliga minoriteterna bör också ges bättre möjligheter att bevara det egna språket och kulturarvet. Samtidigt bör invandrapolitiken inriktas på att skapa samverkan mellan svenskar och invandrare och att öka solidariteten mellan dem. Det föreslår regeringen i sin proposition till riksdagen om den framtida svenska invandrar- och minoritetspolitiken. Förslagen bygger på invandrarutredningen.

I propositionen föreslås att invandrar- och minoritetsorganisationer skall kun-

na få statsbidrag för sin verksamhet, och att invandrarorganisationer, svenska ideella organisationer, trossamfund, fackliga organisationer och kommuner skall kunna få projektbidrag för verksamhet som avser invandrare eller invandrarfrågor. Vidare föreslås ökade resurser för såväl samhällsinformation till invandrare som information till allmänheten i invandrarfrågor. Ett rådgivande organ i invandrapolitiska frågor skall knytas till arbetsmarknadsdepartementet och en expertgrupp för invandrarforskning skall inrättas.

Propositionen innehåller också förslag om omorganisation av statens invandrarverk och om statlig auktorisation av tolkar och översättare. Reformerna beräknas kosta cirka 5 miljoner kronor.

I regeringens proposition om kulturpolitiken föreslås samtidigt bl.a. att 1,7 miljoner kronor skall utgå för upprustning av bibliotekens bestånd av litteratur på minoritetsspråk och att frågan om en permanent finskspråkig teaterensemble i Sverige utreds.

Sverige ett invandrarland

Utgångspunkten för förslagen i propositionen är att Sverige har blivit ett invandrarland. Sveriges folkmängd har ökat med 650 000 personer under åren 1944–1970 som en följd av invandringen. Det motsvarar ca 40 procent av folkökningen under denna tid. Invandringsöverskottet under 1950-talet uppgick till 106 000 personer och under 1960-talet till 235 000 personer. Nu bor ca 400 000 utländska medborgare i Sve-

rige; det motsvarar ungefär 5 procent av hela befolkningen. Av dem är ca 140 000 barn och ungdomar under 17 år. Därtill kommer ett stort antal invandrare — uppskattningsvis 240 000 personer — som blivit svenska medborgare och som bor i Sverige. Genom invandringen har Sverige — vid sidan av de inhemska språkliga minoriteterna samerna och tornedalsfinnarna — fått nya befolkningsgrupper, som talar andra språk än svenska och som har en delvis annorlunda identitet, som de i flertalet fall vill bevara.

Jämlikhet, valfrihet och samverkan

I propositionen föreslås att åtgärder för invandrare och språkliga minoriteter i Sverige utformas med utgångspunkt från begreppen jämlikhet, valfrihet och samverkan.

Jämlikhetsmålet innebär ett fortsatt arbete för att invandrarna skall få samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter som befolkningen i övrigt. Jämlikhetsmålet skall också gälla på det kulturella och språkliga området.

Valfrihetsmålet innebär att medlemmar av språkliga minoriteter skall kunna välja i vilken grad de vill uppgå i en svensk kulturell identitet och i vilken grad de vill bibehålla och utveckla den ursprungliga identiteten.

Samverkansmålet innebär en ömsesidig samverkan mellan invandrar- och minoritetsgrupperna och majoritetsbefolkningen. Det står också för solidaritet mellan invandrarna och den inhemska befolkningen. Det sägs i propositionen, att om samverkansmålet skall kunna förverkligas, så måste invandrarna ges större möjligheter att aktivt delta i det politiska livet i Sverige och få vidgade möjligheter till kulturell egenverksamhet.

Reglerade invandringen består

Regeringen framhåller att om invandrarna skall ha en möjlighet att leva under samma ekonomiska och sociala förutsättningar som den övriga befolkningen måste invandringen till Sverige även i fortsättningen vara reglerad. Det betyder att arbete, arbetstillstånd och bostad måste vara ordnat i förväg för de utomnordiska invandrarna. En oreglerad invandring skulle motverka målen för sysselsättningspolitiken. Erfarenheterna från 1974 visar att det går att höja sysselsättningen utan att öka invandringen. Från slutet av 1973 till slutet av 1974 ökade antalet sysselsatta i Sverige med nära 100 000 personer, men invandringsöverskottet under 1974

En annan tradition och ett annat språk.

uppgick till endast ca 9 000 personer. Dessa siffror kan jämföras med invandringsöverskottet under högkonjunkturåren 1969—70, som uppgick till nära 99 000 personer.

Rösträttsreform på väg

Invandrarna i Sverige bör på olika sätt få ökade möjligheter att delta i det politiska livet och samhällsdebatten, framhåller regeringen. Ett uttryck för detta är utredningen om kommunal rösträtt och valbarhet för invandrare, som inom kort lägger fram sitt förslag. I propositionen sägs att förslaget skall behandlas så att statsmakterna kan ta beslut i rösträttsfrågan i god tid före 1976 års val.

Invandrarverket omorganiserar

Även i fortsättningen bör ansvaret för åtgärder för invandrare vila på de myndigheter som har motsvarande ansvar för svenska medborgare. Invand-

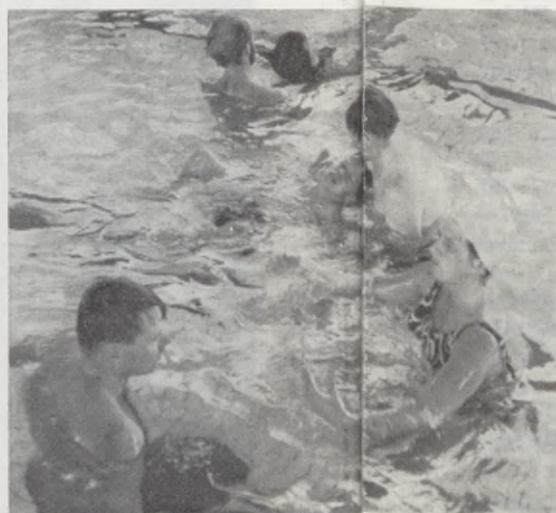
rarverket skall som hittills vara samordnande, initiativtagande och pådrivande myndighet. Verket skall dessutom svara för sådana åtgärder som inte faller inom någon annan myndighets ansvarsområde.

Auktorisation för tolkar och översättare införs

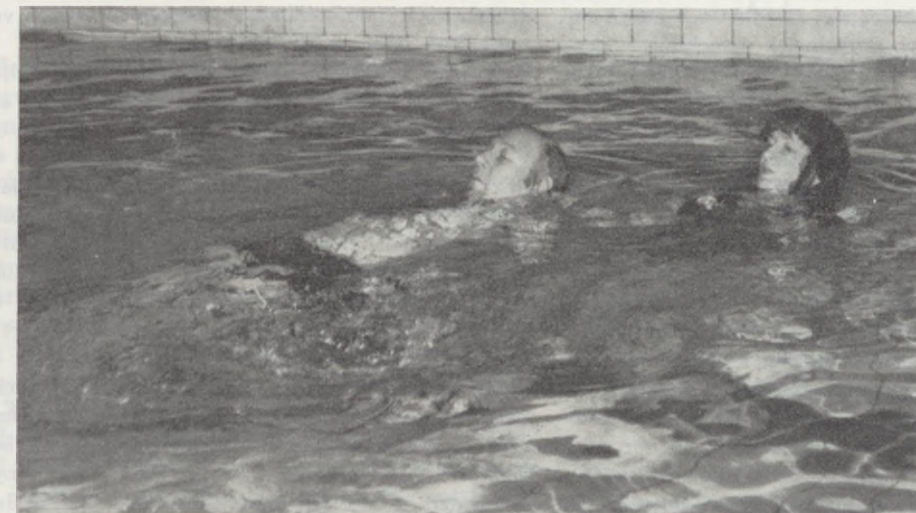
Riksdagen begärde förra året att regeringen skulle utreda frågan om auktorisation av tolkar och översättare. En sådan utredning har nu gjorts, och i propositionen föreslås att ett auktorisationsförfarande införs för tolkar och översättare, som vill få sin kompetens prövad. Yrkesbeteckningarna för de översättare som auktoriseras och de tolkar som godkänns föreslås bli straffrättsligt skyddade. Vidare föreslås att kommerskollegium, som redan svarar för viss annan auktorisationsverksamhet, skall sköta även denna auktorisation. En rådgivande nämnd inrättas. ■

Alla samlas i ring i det lagom varma vattnet och leker bort sin vattenrädsla.

Innan den handikappade känner att "vattnet håller" tar det en t — men det går...

...och det dröjer inte länge förrän det är dags att "lita" på vattnet och flyta.

I vattnet är vi jämlika . . . Ett reportage av P (foto) och Sven O. Bergkvist

Halliwickssimning ger handikappade både fysisk och psykisk säkerhet

Det finns inte många tillfällen när en handikappad, tex en av olika skäl rörelsehindrad, kan känna sej jämlik med andra medborgare i samhället. Vår miljö är ju inte precis utformad med tanke på människor som har det svårt att ta sej fram bland virrvarret av trappor och trösklar, ogenomträngliga dörrar, livshotande övergångsställen och det ena med det andra — nej, snarare är den utarbetad mer med tanke på sprinterlöpare och bergbestigare eller i varje fall för personer som är i god vigör och i sin bästa ålder.

Det har blivit bättre på senare år, det ska villigt erkännas, och det finns ju sedan 1968 en lagparagraf, 42 A i Byggnadsstadgan, som säger att alla nya offentliga lokaler ska göras tillgängliga också för rullstolsbundna och andra med förflytningsbesvär — och det är minsann ingen liten grupp det gäller; man har räknat ut att det kanske rör 10 % av vår totala befolkning. Men lagen har sina förbehåll: myndigheterna kan fortfarande få dispens om byggnadskostnaderna blir "för dyra" — och det där med ekonomi är ju alltid ett tånjbart begrepp. Den speciella färdtjänsten för handikappade

har utvecklats — men ytterst godtyckligt och snålt och fö är ju hela saken beroende på vilken kommun man råkar vara bofast i.

Hur som helst så är det cyniskt att tala om jämlikhet och handikapp på samma dag. Men det finns en och annan ljuspunkt i den annars tämligen kompakta skymningen: områden där to m ett gravt handikapp kan upphävas och nära nog utplånas — åtminstone för stunden. Jag tänker närmast på halliwickssimningen: en rehabiliteringsverksamhet som är tämligen ny här i landet men som redan visat vilken stor betydelse den kan ha för många handikappade i fråga om fysisk och psykisk utveckling och när det gäller att skaffa eller återvinna säkerhet och självförtroende.

— I vattnet är vi i alla fall jämlika, sa en gravt handikappad som lärt sej "simma halliwick" under ledning av badmästare Lillemor Holmberg på Carlslunds sjukhus några mil utanför Stockholm.

Vattnet har lyftkraft

Vad är nu Halliwickssimning för något? För det första ska säjas att det inte är

någon ny metod. Den utformades för över tjugo år sedan av en engelsk hydroteknisk ingenjör, James MacMillan, och den provades sedermera med stor framgång i flera andra europeiska länder, bla i Schweiz och Norge. Det var i samband med att MacMillan 1970 gjorde en resa till Norge som hans metod aktualiserades också i Sverige. Det skedde efter ett initiativ från Föreningen för rörelsehindrade barn och ungdomar och med Barbro Carlvik som entusiastisk drivfjäder. En instruktionsfilm spelades in med ekonomiskt stöd från Simfrämjandet. Därmed var bollen i rullning...

Men vad går nu själva simmetoden ut på? Faktum är, först som sist, att också mycket svårt rörelsehindrade, kan lära sej att simma eller flyta, och ibland kan det räcka om de bara har en viss funktionsförmåga i en hand eller i en fot etc. Det är ju nämligen så att vattnet har sin egen lyftkraft. Det gäller att utnyttja den och ta till vara vattnets naturliga täthet. I vattnet påverkas kroppen av två kraftmoment: tyngdkraften och lyftkraften. Balanseras inte dessa krafter roterar kroppen, men man kan med mycket

små medel lära sej uppnå god balans i vattnet och därmed kontrollera kroppen i de olika rotationsplanen.

Halliwickmetoden går — kort uttryckt — ut på att försöka följa människokroppens naturliga utvecklingsmönster. Detta går naturligtvis inte av sej själv om man är gravt rörelsehindrad. Varje deltagare måste ha en medhjälpare som är införstådd med problemen och behärskar metodiken. Först gäller det att få den handikappade att ge sej hän och våga och — inte minst — att lära sej bli vän med vattnet. Detta förutsätter trygghet och den tryggheten kan en god instruktör ge.

Börja med lek

Det gäller att gå försiktigt fram till att börja med — att leka med eleverna i vattnet, "blåsa pingisbollar" över ytan, "leka kull", dansa ringlekar, ha små kapplöpningar med känguruhopp, allt efter de individuella förutsättningarna.

När vattenrädseln är borta kan simträningen börja mera på allvar. Nu brukar det som regel inte dröja länge förrän deltagarna kan flyta på rygg, dyka till botten på grunt vatten för

att hämta upp något föremål, blåsa ut luft under vattnet, resa sej från ryggliggande till sittande och stående etc. Hela tiden gäller det att uppöva balansen i vattnet så att deltagarna så småningom kan klara sej utan hjälp och kanske to m på egen hand falla i vattnet från bassängkanten för att sedan flyta upp i ryggläge och simma på det sätt som passar den enskilde individen bäst.

När de svårt rörelsehindrade och rullstolsbundna eleverna uppnått dessa färdigheter — då kan de uppleva vattnet som den enda plats där de kan få motion, känna frihet från tekniska hjälpmedel och faktiskt nå jämställdhet med normalt rörliga människor.

Och vad det kan betyda för en gravt handikappad att lämna sin rullstol och plötsligt känna sej fri, oberoende och jämlik — det kan väl bara den rörelsehindrade själv riktigt fatta innebörden av.

Men också den som upplever Halliwickssimningen från bassängkanten eller kanske som medhjälpare eller instruktör kan inte undgå att känna tillfredsställelsen och smittas av den ibland hejdlösa glädjen.

Krossa engelska kanalen

Meningen är naturligtvis inte i första hand att utveckla deltagarna till några toppsimmare — även om det faktiskt finns exempel också i den riktningen som är frapperande, för att inte säga helt fantastiska. I augusti 1970 försökte ett lag med sex unga rörelsehindrade — som lärt sej simma i enlighet med Halliwickmetoden — att krossa Engelska kanalen. Det var väl ett initiativ som väckte skepsis hos åtskilliga. Ingen handikappad hade tidigare bestämt sej för något liknande. Laget följde helt de regler som gällde för alla andra simmare. Dessa simmare utförde inte bara det sk omöjliga — att alltså "krossa kanalen". De gjorde det dessutom på en tid av 14 tim. och 1 min., årets snabbaste tid, och de vann den åtråvärda trofén i konkurrens med vanliga simklubbar och idrottsföreningar.

Det säger kanske tydligare än något annat vilka utvecklingsmöjligheter som ligger i detta revolutionerande simsätt.

Men ambitionerna är alltså inte att göra tävlings- och elitsimmare genom halliwickmetoden. Det lekfulla, det roliga med att bli vän med vattnet, är

det viktigaste och målsättningen är att ge de handikappade deltagarna rörlighet, oberoende, säkerhet och att ge social och psykologisk utveckling åt personen som helhet. Det här med motion och kondition är självfallet också väsentligt — det är inte ovanligt att man träffar dom som säger sej ha ökat sin styrka med över hundra procent på tämligen kort tid.

Men metoden är inte viktig bara för rörelsehindrade, utvecklingsstörda etc. Lillemor Holmberg har mött de mest skiftande handikapp i sin verksamhet. Hjärt- och lungsjuka har funnit en utmärkt metod för rehabilitering i just halliwicksimning. Ibland har hon kontaktats av helt friska personer med vattenrädsla — och det har bara behövts någon vecka för att de skall bli av med den.

Något för skolorna

Haliwickmetoden kan alltså ha betydelse över ett vidsträckt fält. Men hur ser nu utvecklingsmöjligheterna för denna nya giv ut i Sverige. Som vanligt när det gäller väsentliga saker så är det förstas lite trögt i portgången. Lillemor Holmberg skulle önska bättre stöd från myndigheterna, inte minst på det ekonomiska planet, och hennes för-

hoppning är att metoden ska tas upp i skolorna som ett naturligt ämne på schemat och inom simundervisningen i stort. Vad säger skolstyrelsen och dess överorgan och de personer som har hand om de i alla sammanhang så viktiga penningarna?

Skulle inte den här saken vara värd allt stöd när den redan visat vilka möjligheter den innefattar? Jo, minns, och man får verkligen hoppas på att de som makten haver får upp ögonen för Halliwickmetoden och vad den kan betyda för främlingar i vår skvalfärd.

Tills vidare kämpar Lillemor Holmberg, Mariann Malmström och några andra entusiaster — ofta vid sidan av sina ordinarie arbeten och på egen bekostnad — att föra idén vidare genom att hålla föreläsningar, anordna instruktionskurser etc. Runt Stockholm finns det i dag åtskilliga halliwickklubbar, stödda framförallt av föräldraföreningar men också av samsällskap. I Sollentuna har man vissa lördagsmornar — under den knappt tillräckligt tid man fått för ändamålet — ända upp till femtio handikappade deltagare. Livlig instruktionsverksamhet finns en dag i veckan i Carlslundsbadet under Lillemor Holmbergs led-

ning. Klubbar finns också i Järfälla, Upplands-Väsby, Märsta, Täby, Björnkulla, vars elever håller till i Vårbybadet, Blackeberg, Hallstavik och Norrtälje. Men metoden håller också på att erövra landet mera i stort. Det finns i dag halliwicksammanslutningar både i södra Sverige och högt uppe i Norrland. Intresset växer stadigt och nya klubbar planeras i rask takt.

Något av samordning skulle behövas och Lillemor Holmberg är inte främmande för tanken på ett riksförbund — snart är den kanske förförverkligad — för det är av stor betydelse om halliwickarna når kontakt.

Samling kring idén i större skala skulle också ge stadga för saken gentemot myndigheter etc.

För det är alltså nödvändigt att samhället ställer upp på ett helt annat sätt än vad som hitintills varit fallet. Organisatoriskt, genom att ge stöd till instruktörsutbildning och på många andra sätt.

Och sedan gäller det förstas för kommunerna — i det här sammanhanget som i så många andra — att bygga ut en ordentlig färdtjänst för de handikappade så att de kan nå ut till sina respektive simhallar...

Moderna behandlingar

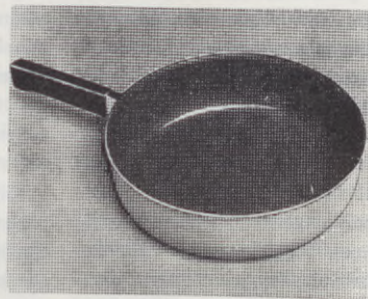
i gammaldags, trivsamt miljö och därtill vacker natur och ren luft erbjuds av Loka Brunn. Reumatism, förslitnings- och neurologiska sjukdomar behandlas med sjukgymnastik, värmebehandlingar och medicinska bad. Varmvattenbassäng finnes. Även lämpat för konvalescens och vila. Säsong 8/6 — 10/8.

Begär prospekt med information om Loka, om bidragsmöjligheter m.m.

Loka Brunn

710 60 Grythyttan Tel. 0591/144 90

**Grytor,
läckert och billigt.
Lagas i denna
panna.**

Bogfläsk med äpple, lök och potatis. Nötbringa med rotsaker, vitlök och en skvätt vin. Grytor kan bli mästerverk utan att kosta så mycket. Laga dem i Skultunas Mästerpanna som maten inte fastnar i ens under långkok. Ta loss skaftet så går det att sätta den i ugnen. Av tjockbottnad aluminium med färgglad emalj utanpå och non-stick TEFLON II inuti.

**SKULTUNA
MED TEFLON II**

Fortfarande svårt få arbete för handikappade

Antalet arbetsvårdssökande minskar visar 1974 års arbetsvårdsstatistik. Högsta antalet noterades 1971. Då registrerades 97 500 personer såsom arbetsvårdssökande vid arbetsförmedlingarna. 1974 var antalet 89 600. En närmare analys visar att det är åldersgrupperna 45—64 år som minskar mest. Under åren 1969 till 1975 minskade antalet personer i åldersgrupperna 45—64 år med 5,3 % från 38,4 % till 33,1 %. Samtliga län utom Norrbottens län visar en minskning. I Norrbottens län har andelen mellan 45—64 år ökat med 3,1 % under samma period. Den kraftigaste minskningen har Västmanlands län med 10,6 %.

Man kan räkna med att ca 5 400 av minskningen på 7 900 personer eller 68 % under åren 1972—1974 hänför sig till åldersgrupperna 45—64 år.

Ökad pensionering

Orsaken till denna minskning torde ligga i den ökade förtidspensioneringen

under senare år. Mellan åren 1972 och 1974 ökade således antalet personer i åldrarna 60—66 år som fått förtidspension med 23 900. Största ökningen var det bland männen där antalet ökade med 13 800. I SOU 1975:10 konstaterades att den "minskning av antalet yrkesverksamma som ägt rum sedan år 1968 och som väl får ses som en följd av den vidgade förtidspensioneringen... är i stort sett begränsad till män i det övre åldersskiktet, dvs 63—66 år".

Generellt gäller idag att det för den manliga delen av arbetskraften är en utveckling mot ett mindre antal sysselsatta framförallt bland de äldre. I åldersgrupperna 55—64 år har det relativa arbetskraftstalet för män minskat från 82,7 % år 1973 till 80,0 % år 1974.

Kvinnorna slås också ut

Andelen kvinnor som är arbetsvårdssökande har de senaste åren ökat med 10 %, från 24,1 % år 1969 till 34,1 % år 1974. Fortfarande är dock andelen kvinnor lägre än andelen kvinnor i arbetskraften enligt AKU (1 oktober 1974

var tex kvinnornas andel av totalt antal sysselsatta 41,0 %).

Ej så många lungsjuka

Arbetsvårdsstatistiken rör sig med femton olika handikappgrupper. Den enda handikappgrupp som har markerade förändringar under den senaste femårsperioden är gruppen lungsjuka som minskat med 4,2 %. För övriga grupper rör sig förändringarna omkring 1 % eller lägre under samma period.

Svårt få arbete

Svårigheterna för handikappade att få arbete direkt på öppna marknaden består. Totala antalet som fått arbete i öppna marknaden under den senaste femårsperioden har varje år varit mellan 10 400 och 11 500. 1974 var det 11 262. Procentuellt redovisas en uppgång med 0,9 % mellan åren 1970 och 1974.

Nu är framförallt det halvskyddade arbetet som man satsar på inom arbetsmarknadspolitiken. Där har antalet personer ökat från 2 900 år 1972 till 7 400 år 1974.

Trafik-Bore Inte bara trafikförsäkringar

Vi garderar dig gärna. Och för det mesta.
Båten. Villan. Radhuset. Fritidshuset. Hemmet.
Resan. Hälsan. Bilen. Husvagnen.
Företaget. Lastbilen. Transporten. Motorredskapen.
Taxin. Bussen.
Hör av dig. Vi tycker om att prata försäkringar.

TRAFIK-BORE
försäkrar det mesta

Patientavgiften höjs till 15 kr

Staten och landstingen har kommit överens om höjda avgifter inom sjukvården nästa år

Socialdepartementet och landstingsförbundet har träffat en överenskommelse om vissa finansieringsfrågor på sjukvårdsområdet. Uppgårelsen har den största betydelse för landets handikappade.

Centrala frågor i uppgörelsen är sjukvårdsavgifter och hjälpmedelsfrågor. De viktigaste punkterna är:

● Uppgårelsen avses träda ikraft den 1 januari 1976.

● Patientavgiften får tas ut med högst 15 kronor på läkarbesök (nuvarande 12 kronor).

● Sjukförsäkringen ersätter sjukvårdshuvudmännen för offentlig öppen läkarvård med 70 kronor per besök (nuvarande 48 kronor).

● För behandling i öppen vård (behandlingsersättning) utförd av annan än läkare får patientavgift tas ut med högst 7 kronor per behandling/besök. Sjukvårdshuvudmännen erhåller från sjukförsäkringen ersättning med 35 kronor per behandling/besök.

● För patienter med många läkarbesök och behandlingar finns möjlighet till nedsättning av patientavgifter. Förslag till generella regler härför skall diskuteras av landstingsförbundet.

● För undersökning och läkarutlåtande i samband med ansökan om pension eller handikappersättning får ingen avgift tas ut av patienten.

● Sjukvårdshuvudmännen övertar kostnadsansvaret (huvudmannaskapet) för tillhandahållandet och utprovningen av hjälpmedel till handikappade. Det förutsätts att detta sker i huvudsak i överensstämmelse med de bestämmelser som nu gäller.

● För detta införs en ny ersättnings-

form benämnd *hjälpmedelsersättning*. Hjälpmedelsersättningen utgår med 22 kronor per innevärdare och år.

● Tillhandahålles kostnadsfria eller prisnedsatta glasögon till barn och ungdom under 19 år utgår förhöjd hjälpmedelsersättning med + 2 kronor, dvs totalt 24 kronor per innevärdare och år.

● Vid sjukvård höjs avdraget från den försäkrades sjukpenning från 10 kronor till 20 kronor per dag. Avdraget får dock utgöra högst en tredjedel av sjukpenningens belopp och sjukpenning utgå med lägst 8 kronor per dag.

● Läkemedelsrabatten ändras så att maximibeloppet vid inköp av medicin på recept blir 20 kronor (nuvarande 15 kronor).

Rolf Utberg, HCK, kommenterar:

Uppgårelsen mellan socialdepartementet (staten) och sjukvårdshuvudmännen (landstingen och de landstingsfria kommunerna) är en uppgörelse på gott och ont.

I kommentarerna till den nyligen träffade skatteuppgörelsen mellan staten och kommunerna har betonats att denna varit omöjlig därest inte avgiftsfrågorna på sjukvårdsområdet regleras genom denna överenskommelse.

I klartext innebär det att sjukvårdshuvudmännen tillförs inkomster utöver skattekompensationen från staten. Man har beräknat att sjukvårdshuvudmännen genom förändrade avgifter och ersättningar från sjukförsäkringen tillförs 650 miljoner kronor. Det allvarliga är att storkonsumenterna på sjukvård, och till vilka en rad handikappgrupper hör, får vara med och betala en del av dessa inkomstförstärkningar. Sjukrovan som blev tolvkrona har genom den här uppgörelsen blivit femtonkrona. Avdraget på sjukpenningen vid sjukhusvård höjs från 10 kronor till 20 kronor per dag. Läkemedelsrabatten ändras till konsumenternas nackdel. Avgifterna vid olika behandlingar kan

höjas till 7 kronor från den nu vanliga avgiften på 4 à 5 kronor.

Till de klart positiva inslagen hör att sjukvårdshuvudmännen får hela ansvaret för hjälpmedelsfrågan. Därmed får vi samma huvudman som för sjukvård och rehabilitering. Det är ett klart framsteg. Nu skall i vart fall inte delat huvudmannaskap i dessa frågor behöva lägga hinder i vägen för den ur patientsynpunkt vettigaste lösningen.

På sina håll inom handikappörelsen har uttryckts oro över att vi i olika delar av landet kan få olikartad försörjning vad det gäller hjälpmedlen. Sådan ojämlikhet existerar redan i dag, trots att staten svarar för huvudparten av kostnaderna för hjälpmedel. Därför behövs andra styr- och påverkningssätt för att åstadkomma rättvisa. Det kan uppnås genom anvisningar från landstingsförbundet och genom handikappörelsens påtryckningsverksamhet. Vi måste helt enkelt betydligt mer än hittills intressera oss för hjälpmedelsfrågorna. Ett bra tillfälle att visa detta ökade intresse är genom att delta i HCK:s hjälpmedelskonferens den 9 april!

En bra sak i överenskommelsen är att landstingsförbundet utlovat att utarbeta förslag till generella regler för nedsättning av patientavgifterna för dem som har behov av många läkarbesök och behandlingar. Här måste vi trycka på för att få snabba resultat, så att handikappades intressen värnas. Det kan ske genom instiftande av 100-kronors sjukvårdskort, vilket innebär att en patient under ett år inte skall behöva betala mer än 100 kronor för läkarbesök och behandlingar. Det är en bra sak att ta upp i LHR och med politikerna inom sjukvårdsområdet.

Det gäller att ta vara på våra intressen i den här uppgörelsen. För det krävs omedelbara diskussioner i våra egna led, en diskussion som sedan måste föras vidare till LHR och politikerna!

STATUS BILDKRYSSENS

KAFFE DOPP PÅ PROV																				
				HÖLME TRIVS VID SÖNN		ERIK ÖST		TA EN TUR ANDE- MÖTE												VARU- HUS
			SÄRUKER VÄNREDA OFTA FLICKA																	
BERG I SOVJET					HÄR LÄNGT TILL GRANNE	EN- SAMT				HÄLLER TRÄ- PETS LÄNGD										UT- SIKT
KOM EFTER PER- FELBIN	HÄR INTE GÄTT LÄRA	VINTER- HEM KAN DRAS						ROELSE- HINDRAD KAN BRAXEN			HJUL- CENTRA NÄR LOTT									
FILM- SKA- PARE						BEJÖK- TE ARM- STJUNG										MOT FIN- LAND			HUL- MANS- KOST	
GÄR 91-AN IBLAND	KVÄLLS- NÖJE FÖR FIMPAR					RALF PÅ PLAN GRÄS														TÄNKER PÅ FRAM- TIDEN
				LIK- GILT TIGT	MÅSTE MAN DE SÄTTA RUTTI- NERAD					MIND- RE STÄLLEN										AULA AGRA- BO
MÖTER VI STJAN		FÖR ALLTID KRIGS- GUD								KÄND BORG TILL AV I										
KVIR- RAT								KÄNGE REGN ONA			NISSE EKMAN GÄR DYKARE									GAM- LA GUARD
KAN LURA I VÄSSEN						FÖR		GÖR ÄLEN JMLA												
STÄND						TAR TILL ORDA														
KOMMER MAN INTE LÄNGT PÅ										PIKAR										

nr 4

Namn

Adress

Postadress

Lösningarna måste vara Status redaktion, Box 3196, 103 63 Stockholm, tillhanda senast den 10 maj. För att få deltaga i tävlingen skall tävlingsbrev vara märkta "Bildkrys nr 4". — Tre priser utdelas som vanligt, nämligen ett på 25, ett på 10 och ett på 5 kr. Pristagarnas namn meddelas i Status majnummer.

GUNNAR NILSSON Att gäsapa till halv fem

Han förnimmer ljuden liksom på avstånd. De är korta, påträngande, låter som imperativ. Först tre korta, sedan ett häftigt rytande, så tre korta till. Han sträcker ut sin vänstra hand, och ljuden försvinner.

Hans kropp är vaken. Hjärtat i hans bröst börjar vardagsdunkandet, rytmiskt drar det sig samman och utvidgar sig. Den starka muskeln, tråden som livet hänger på, driver ut syret till kroppens alla celler.

Han ligger där med kroppen som vill opp och hjärnan, som fortfarande är domnad. Halv sex av gammal vana. Sedan han var tretton år. Han är tjugofem, bara, men redan dresserad. Han skulle få sendrag om han låg över den tiden. Därför svänger det högra benet först över det vänstra och kroppen rullar över på sidan. Utan att tänka, utan att förstå, sitter han på sängkanten och stirrar tomt ut i luften. Hjärnan sover fortfarande.

Han ser sitt lillgamla ansikte i spegeln och tänker, den första tanken av alla — fy fan! Och ansiktet som han ser bli rakat i spegeln är hans, mörka ringar av vak och gråblekt av allt bly.

Hans kropp är en tungmetallkropp

med anrikat bly, titan och antimon i lederna och förmodligen DDT i skin-korna. Då skär han sig, och han tänker att han borde ha märkt någon annan och inte sig själv. Tankarna är tankar, är vid det klockslaget inte skarpa, inte reflekterande, de är dagsländor tills han sitter på bussen, då hjärnan vaknar.

Han kan aldrig vänja sig vid det här livet. Att gå upp på kommando, att läsa på bussen medan hjärnan vaknar, att stämpla in och stämpla ut, att göra sex korta rörelser med sina fyra extremiteter år ut och år in. Att läsa på bussen igen, att smyga sig in på sitt hyresrum, smyga sig, ja smyga sig ut, äta på en bar som liknar en regementsmatsal, att slå några lovar runt kvarteren, smyga sig upp på rummet, läsa, krypa ner i sängen, domna bort halv tolv, senast, och sedan vakna på kommando. Att gäsapa på dagen medan timmarna sakta går och cellerna i hans kropp byts ut.

Här är han en kuf som läser sig genom kvällarna, och han fyller i sitt livs schema med rader av böcker. Där är han en gäsapande cell i en större organism, men den organismen sover också, därför att alla celler lider av syrebrist och vilja...

Hans fingrar glider genom papper,

vandrar över tangenterna, medan trycket i ögonen stiger oroväckande. En tyngd lägger sig längst bak i lilla hjärnan och han sätter fel. Han smyger sig ut, ner till universitetet.

Det är här de vilar, lever, andas, tänker, talar, håller föredrag. Och han tänker på en annan värld, en värld som inte är hans och deras. En värld där man slipper smyga, där man sitter i ett trevligt rum och myser, samtalar, röker. Så är det. Somt är si, och somt är så. Jämlikheten sitter inte ens i arslet, deras har träsmak, andras har plast med mellanlägg. Men det är där de tänker, lever, konspirerar, undervisar varandra. Det är där som deras livs universitet finns, livet i livet, inte livet efter döden, jämlikhetslivet, som inte är lönsamt nog att tänka på.

Hans minns nog, han liksom de andra. Det fanns ett liv, som var liv innan han blev en andra klassens medborgare, främling i eget land utan främlingspass. Ja just det, och tanken skär som en kniv i ett svart töcken. Han är faktiskt nollställd, mer främling än främling, saknar till och med främlingspass. Han är en norrländsk apa, som vägrar att anpassa sig, och han ser sanningen, den bistra verkligheten som den är. Han saknar deras

Han är tjugofem år, upp varje dag halv sex, åka med bussen till jobbet, jobba, till hyresrummet åter på kvällen. Så en dag tröttnar han.

och sin egen identitet, deras viga munväder och lögner, och säger satan anamma, och han inser nu varför han sparkas som en koskit av förmän och verkmästare, av hyresvärdar och hyrestanter, av busskonduktörer och skattmasar, av stämpelur och afton-skolor.

När han sätter sig, tänker han på den uppenbarade sanningen, och när klockan slår halv fem, slår han sitt sista gäsp. Han slår ut sitt kort och skriver på en lapp, som ger honom fjorton dar att gäspar på.

Dagen därpå blir han uppkallad. Han är oförskämd och ohövlig, gäspar och tar ingenting tillbaka. De fula ord han säger är sju års bitterhet — projicering kallar mannen med domptörblick hans reaktioner, då säger han ord som får alla i rummet att vända bort sina blickar, han tar ingenting tillbaka.

Han gäspar till halv fem fjorton dagar. Smyger på sin fritid. Den fjortonde dagen slår han ut klockan tre. Han gäspar inte mer, han drar sin lön och går. Han går upp på sitt rum och packar, och när han går, slår han dörren så att husen ekar och förbannelserna jagar honom. Men de når honom inte längre. Han är fri, på väg tillbaka. Han gäspar inte mer, sover inte, han lever,

och när han så rullar genom ödemar-ken tänker han att han en dag skall låta herrarna som stulit sju år av hans

liv gräva dikena över myrarna, så att jämlikheten blir vad den är. ■

KRAHNER

då det gäller
stolar och bord
för samlings-
lokaler . . .

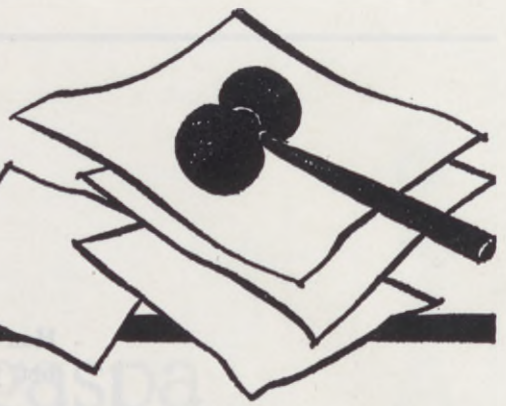
Även SITTRUPPER
i klädda
stålrörsmöbler

Införda vår offert

ANDERS KRAHNER AB Skillingaryd

Telefon 0370/706 40 Telex 700 62

Många aktiviteter under året i föreningen i Västervik

Föreningen för hjärt- och lungsjuka i Västervik har hållit årsmöte i Västerviks Folkets hus. Centralorganisationens ordförande Sigfrid Celander, Kalmar, satt mötesordförande.

En ny styrelseledamot invaldes, Britt Wastezon. I övrigt blev det omval på samtliga poster.

Föreningen har under verksamhetsåret haft många aktiviteter igång.

Studiecirklar i olika ämnen har genomförts. Föreningen har representrats vid ett flertal konferenser och veckoslutskurser.

Under året hölls också 30-årsjubileum. Terapi- och hobbyverksamheten har också varit god under året.

På mötet behandlades flera motioner till olika myndigheter, skrivelserna sanktionerades av årsmötet.

Styrelsen består av ordförande Arne Jonsson, sekreterare Gunnel Andersson, kassör Karl Ekström, vice ordförande Anna-Lisa Jillehed, vice sekreterare Börje Flink samt Mary Sund och Britt Wastezon.

Arne Jonsson utsågs också till representant i centralorganisationens styrelse.

Ett flertal kommittéer valdes också. Mötet avslutades med supé och dans. För musiken svarade Göran Jonssons orkester.

Resor för rekreation inom landet förslag i Falun

Hjärt- och lungsjukas lokalförening Ringen i Falun har haft årsmöte i Malmgården, Falun. Dryga 30-talet medlemmar hade hörsammat kallelsen. Ordförande Erik Danielsson hälsade välkommen och utsågs att leda förhandlingarna.

Dagordningens mest brännande punkt var valet av styrelse för kommande år. Valberedningens uppgift hade varit allt annat än avundsvärd, men man lyckades dock med tålamod och övertalning välja ny styrelse. Och den fick följande sammansättning:

Ordförande Erik Danielsson, v. ordförande Gösta Ekblad, Gertrud Sundqvist, sekreterare, Britt Rockner, kassör och övriga i styrelsen blev Axel Nääs, Thore Stohr och Ester Wikenstedt, samtliga Falun.

En fråga som även finns på förbunds nivå är resor i rekreationssyfte till utlandet men även inom landet togs upp till behandling. De som inte orkade med utlandsresor skulle få möjlighet resa inom landet. Förslaget lades av Alva Lindén, Enviken. Mötet beslutade hänskjuta frågan till styrelsen för utredning.

Till studieorganisatör valdes Thore Stohr, Falun. Statusombud blev Erik Danielsson. Revisorer Siv Dahllöf, Selma Gustafsson, båda från Falun. Att representera Ringen vid HCK:s möten valdes Axel Nääs och Gösta Ekblad, båda från Falun, samt en suppleant.

Gammal trotjänare i föreningen avtackades vid årsmötet i Kalmar

Kalmar konvalescentförening för hjärt- och lungsjuka höll årsmöte söndagen den 16 februari 1975. Ett 40-tal medlemmar hade mött upp och till att leda dagens förhandlingar valdes Sigfrid Celander.

Ur verksamhetsberättelsen framgick att under året -74 har föreningen bedrivit 4 studiecirklar, en i "Vårt möte" med Sigfrid Celander som kursledare, två i porslinsmålning med Elin Södergren som kursledare och en i "Vardagslagen" med Henrik Hammar som kursledare.

Ett informationsmöte har hållits i Blomstermåla Folkets Hus där Bengt Dahlström från förbundet medverkade.

En trevlig resa till Åland med ett 50-tal medlemmar företogs i maj.

Styrelsen och övriga funktionärer och ombud omvaldes.

Till sist tackade ordförande Oskar Fransson, en gammal trotjänare i föreningen, Einar Johansson, för allt arbete han lagt ner för föreningen. Dels har han suttit som ordförande ett antal år och besökt mötena troget om inget förhinder förelegat.

Årsmötet avslutades under trevlig samvaro.

M. Nilsson

Protester till regeringen från Jönköping

CO överklagar socialstyrelsens beslut om Paspat

Läkemedlet mot allergi "Paspat" och förläggning av ny lungklinik i Jönköping, var heta debattämnen på Centralorganisationens för Hjärt- och Lungsjuka i Jönköpings län årsmöte i Värnamo Folkets hus söndagen den 2 mars 1975.

Paspat är enligt samstämmiga uppgifter från allergi och astmasjuka ett verksamt läkemedel som aldrig varit inregistrerat som läkemedel, men som funnits och överläkaren på Eksjö lungklinik har haft licens och med framgång behandlat med detta läkemedel. Nu har överläkare dr Nilsson pensionerats och licensen indragits. CO har överklagat hos socialstyrelsens medicinska nämnd, men det föranledde icke till någon åtgärd. Som sista utväg har CO gått till regeringen.

En annan fråga som också är aktuell är flyttning av lungkliniken i Eksjö till en avdelning i det planerade storsjukhuset i Jönköping. Många medlemmar utanför Jönköping ansåg att det är sämsta tänkbara plats för speciellt astmasjuka, under det att jönköpingsborna försvarade sin stad och sade sig må väl av jönköpingsluften. Sådana heta debatter kan uppstå på ett årsmöte som egentligen skall behandla föreningens verksamhet för det gångna året, välja ny styrelse m.m.

Stark medlemsökning

Av verksamhetsberättelsen framgick att CO haft en omfattande verksamhet under 1974. Medlemsantalet hade ökat med 140 och utgör nu 667 i länet. Aldrig tidigare har en så omfattande studieverksamhet förekommit. Handikappråd har tillkommit i flera större orter och förberedelser pågår för KHR på de platser som ännu icke kommit igång. Länet handikappråd LHR har också under året startat med två sammanträden. Styrelsen ställer stora förhoppningar på handikappråden.

HCK-kansliet som nu börjar taga form och kan utföra tjänster till de olika föreningarna är tacksamt att notera. Det är styrelsens förhoppning att stora och viktiga frågor kommer att samordnas inom HCK-samarbete.

Tord Axelsson (till höger) i samråd med Hadar Hallén (längst till vänster) och Åke Larsson, ordförande i Värnamo, på Jönköpings CO:s årsmöte.

Konvalescentvården snarare ökar än minskar och de hem vi har kvar är till 100 % utnyttjade. Från vårt län hade under året 28 personer erhållit vård under 664 vård dagar.

Hygglig ekonomi

Ekonomi har kunnat hållas flytande med ett hyggligt balanskonto vid årets slut. Till detta goda resultat har julin-samlingen bidragit med 22 437 kronor, från landstinget till konvalescentvård 28 840 kr och ett organisationsanslag med 10 250 kronor. Lotterier, gåvor och medlemsavgifter har också givit en del. Men utgifterna är många och stora och enbart i socialbidrag utbetalades 17 165 kr. Konvalescenthemsvården kostade oss 20 165 kr. Många andra utgifter att förtinga. Kassen hade balanserat på kronor 115 000:—.

I styrelsen omvaldes Hadar Hallén ordf., Göte Landén sekr., Fritz Sandgren kassör. Gustav Englund v. ordf., Ann-Britt Svensson v. sekr. Dessa utgör VU. I övrigt ingår i styrelsen ordföranden i varje lokalförening.

Tord Axelsson gäst

Årsmötet gästades av vår nye för-

bundssekreterare Tord Axelsson, som i ett anförande redogjorde för aktiviteter på förbundsplanet, bl a om kommande förbundsкурser, ett stort uppdragt symposium, rekreationsresor, konvalescenthemmen, studier och mycket annat som ett stort handikappförbund har att syssla med och med begränsade tillgångar. Årsmötet gästades också av en blind, blindkonsulent Ann-Louise "Lollo" Jansohn, som berättade om hur det är att vara helt blind och om sitt arbete i skolor, där hon huvudsakligen har sin verksamhet.

Ett 30-tal ombud var närvarande och för god lekamlig spis och fin musik hade Värnamo-föreningen ordnat, som vi med detta ger en elog.

Gustav Englund

Till

Status medarbetare

Redaktörens adress fr o m 1 mars

är HÖKSTIGEN 26

150 24 RÖNNINGE

Utredning krävs om hjärtsjukdomarna

Fem socialdemokratiska riksdagsmän med Börje Nilsson som första namn har motionerat i riksdagen om att begära en utredning och förslag därefter i syfte att minska riskerna för hjärt- och kärlsjukdomar. Motionärerna framhåller:

Hjärt- och kärlsjukdomarna intar en central plats i dagens sjukdomspanorama. Antalet insjuknade i hjärtinfarkt uppskattas till ca 30 000—35 000 per år i hela landet. I denna statistik ingår endast sådana som tagits in på sjukhus — inte sådana som avlidit omedelbart i hjärtinfarkt. Antalet döda i akut hjärtinfarkt var år 1972, varifrån den senaste statistiken finns, 14.359, därav 9 131 män och 5 228 kvinnor.

Den medicinska forskningen har under årens lopp lagt ner stor möda på att spåra de faktorer som medför ökad risk för hjärtinfarkt. De viktigaste av dessa riskfaktorer torde vara förhöjda blodfettsvärden, förhöjt blodtryck, låg fysisk aktivitet, övervikt, tobaksrökning.

Eftersom hjärtinfarktsfrekvensen har konstaterats vara betydligt högre bland män än bland kvinnor och risken för hjärtinfarkt är störst i medelåldern, kan det sägas, att en medelålders man som har höga blodfettsvärden och högt blodtryck, som har stillasittande arbete och som röker men inte motionerar befinner sig i en särskilt utsatt position.

Hjärtinfarkt kan orsakas av förfettning (artero-skleros) i hjärtats kranskärl. Vad sådan förfettning i sin tur beror på är ett omtvistat ämne. En av de variabler som ägnats uppmärksam-

het är kostvanorna. Men också genom att förändra motions- och rökvanorna kan man minska riskerna för hjärt- och kärlsjukdomar.

Sambandet mellan artero-skleros och kost är visserligen komplicerat, men i stort sett torde det råda enighet om att halten av vissa typer av fett i kosten medför ökad koncentration av dessa fetter i blodet vilken i sin tur ökar risken för åderförfattning.

Av ovanstående torde man kunna dra den slutsatsen att kunskap om fetthalten i blodet är av stor betydelse för att bedöma riskerna för en person att drabbas av hjärtinfarkt och för att genom lämpliga åtgärder minska dessa risker.

Alla människor borde känna till sin egen halt av blodfetter. Det är minst lika viktigt som blodtrycket, om man vill undvika att drabbas av åderförkalkning och hjärtinfarkt.

Eftersom ungefär två tredjedelar av hjärtinfarkterna är dödliga, är det nödvändigt att spåra upp riskgrupperna i god tid och behandla dem. Analyser av blodfetter ingår i hälsoundersökningar endast för vissa grupper, trots att detta moment bara kostar någon tia. Blodkemisk undersökning bör enligt vårt förmenande kontinuerligt ske av hela det svenska folket och alltså ingå i kommande allmänna hälsokontroller. Enligt läkarvetenskapen bör en sådan blodkemisk undersökning upprepas vart tredje år.

För att minska insjuknandet och dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar måste man angripa många faktorer och arbeta med hela befolkningen. Någon

politik när det gäller kosten finns inte heller. Marknadsförarna har fritt spelrum, och våra kostvanor har också under det senaste decenniet ändrats i negativ riktning. Läkarvetenskapen är ense om att vi bör äta mindre och framför allt då mindre fett och socker. En rad undersökningar visar också att kostförändringar, innebärande lägre halter av vissa fetter, minskar fetthalten i blodet och också åter- och nysjuknandet i sjukdomar i hjärtats kranskärl.

Som ett grundläggande moment i en förebyggande verksamhet att bekämpa hjärt- och kärlsjukdomarna bör man alltså söka förändra människornas kostvanor. Följande åtgärder kan därvid sättas in:

● Påverka barnen genom biologundervisning, skolfrukost och skolkök.

● Inspirera lantbruket att lägga om produktionen och få livsmedelstillverkare, försäljare och restauranger att erbjuda och göra reklam för välsmakande och hälsorikt kost.

● Förmå industrin att medverka till att ändra matvanorna snabbt, då allt fler äter utanför hemmet och hushållen köper alltmer halvfabrikat och färdig mat.

● Stödja hushållens motivation för att påverka kostutbudet så att familjen får hälsosam mat.

Man borde också försöka få en gynnammare prissättning på sådan kost som i bästa fall kan förebygga hjärt- och kärlsjukdomar, så att inte priset blir ett hinder för folk att gå över till blodfetsänkande kost.

AB TUNGELSTA TRÄ & BYGGVAROR

DALARVET

137 00 VÄSTERHANINGE

Allt i byggnadsmaterial

Eget sågverk och hyvleri

Rabatt till tidningens läsare

Tel 0750/300 02, 312 53

VÄVSTOLAR

VÄVRAMAR
VÄVREDSKAP
KNYPPELDYNOR

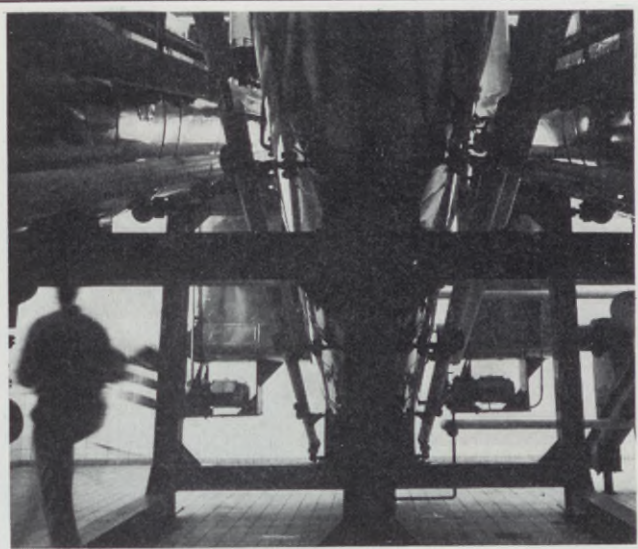
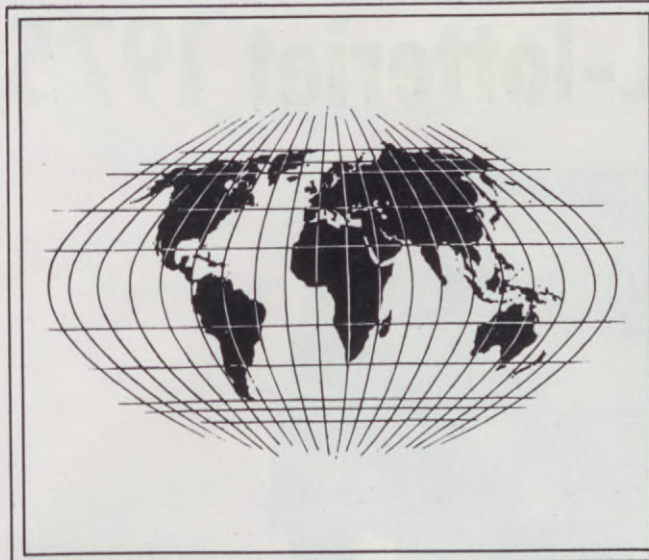
Begär katalog

Vävstolsfabriken

Fack 125, GLIMÄKRA. Telefon 044/421 41

Riksbekant SPECIALINDUSTRI för VÄVSTOLAR i
KVALITETSUTFÖRANDE

Förbättrad vård.

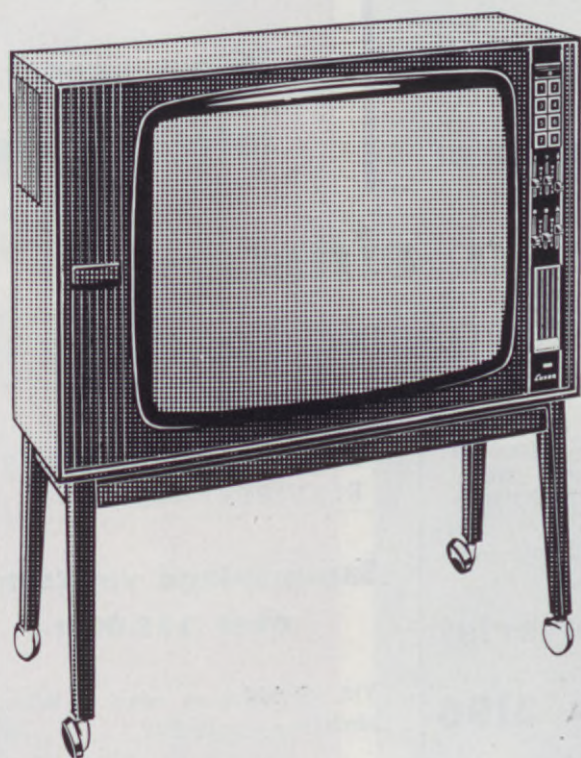
Astra är Nordens största läkemedelsföretag med förgreningar till över 100 länder i alla världsdelar. Väl kvalificerade svenska och utländska forskare arbetar vid huvudföretaget i Södertälje samt vid dotterföretag i Sverige och utlandet. Astra lanserade 1948 lokalbedövningsmedlet Xylocain — fortfarande världens mest använda. Allt sedan dess har betydande bidrag inom lokalanestetika-forskningen lämnats av Astras egna forskare eller av medicinsk teoretiska och kliniska forskare i samarbete med Astra. Viktiga insatser har gjorts inom bland annat hjärtmedicin- och penicillin-områdena. Nyligen har betydelsefulla forskningsresultat uppnåtts inom astmaområdet, vilka lett fram till ett nytt originalläkemedel. I laboratorierna bedrivs en omfattande experimentell forskning inom en rad olika terapiområden.

Förnyad värld.

På flera områden är Astra inriktat på morgondagen och dess krav. Utöver utvecklingsarbetet inom läkemedelsområdet genomför Astra ett omfattande proteinprojekt. Vid Hallandskusten är nu en fabrik igång för tillverkning av högvärdigt protein ur fisk-råvara. Detta kan bli ett mycket verkningsfullt medel i kampen mot äggvitebrist och världshunger.

ASTRA

Den Svenska Bilden.

Den självklara bilden av svensk kvalitet. Ett begrepp som i allra högsta grad är en levande verklighet hos Luxor.

Att alltid tillverka riktigt bra produkter och ändå hålla rimliga priser är en grundläggande ambition hos oss. Den har vi hållit fast vid i över 50 år nu.

Att det fungerar i praktiken — och att våra kunder har uppskattat våra ärliga ambitioner — bevisas om inte annat av att Luxor idag är störst i Sverige i Färg-TV.

Det är som vi trodde från början: kvalitet lönar sig!

LUXOR
pålitlig svensk kvalitet

Toppvinst i RHL-lotteriet 1975

VW GOLF L 1975 års modell

Dessutom

FÄRG-TV, Luxor Kavalkad 22"

Luxor Stereo Dirigent 2000

Luxor svart-vit TV Avant 12"

Elna - Lotus Symaskiner

Fram - King Cyklar

Cabinväskor

Linnevaror, hushållsartiklar m m, m m

**Inga väntans
tider!**

•
Dragning verkställd före
lottförsäljningens början

•
**Ni ser genast om
lotten ger vinst!**

5.916 värdefulla vinster

RIKSFÖRBUNDETS FÖR HJÄRT- OCH LUNGSJUKA RIKSLOTTERI 1975

Härmed beställes

..... st. lotter à 2:50 att sändas mot postförskott
+ porto eller

..... st. lotter à 2:50 att sändas varje månad
fr o m maj t o m sept 1975 mot postförskott +
porto.

Dragningslista medföljer gratis.

Namn:

Adress:

Var god texta!

Sänd ej pengar med denna rekv. Status 4/75

Frankeras
med
brevporto

RHL-lotteriet

Box 3196

10363 Stockholm

LOTTPRIS 2:50 KRONOR
REKVIKERA NU

**Sammanlagd vinstsumma
över 225.000:—**

Vid rekvisition av minst 10 lotter i sam-
sändning — portofritt.

Minst en lott till varje familjemedlem
ökar familjens vinstchans!